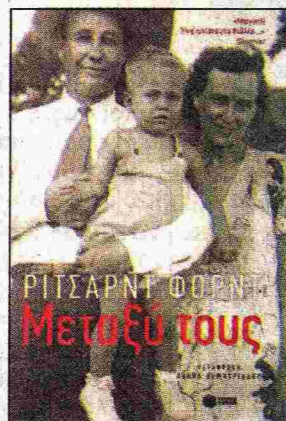

Κριτική - παρουσιάσεις: Χαρίκλεια Γ. Δημακοπούλου

Ο ΜΑΡΤΙΟΣ λήγει αύριο, απομένουν μόλις τέσσερα εβδομάδες μέχρι το Πάσχα και έτσι περίπου το πρώτο τρίμηνο του έτους έχει περάσει με ένα μοναδικό θέμα συζήτησης: τίς έκλογές! Για όλους σας πού προτιμάτε να σκεφθείτε κάτι διαφορετικό, τό σημείωμά μας προτείνει μερικές νέες ενδόσεις.

– **Βασίλης Νιτσιάκος, Γιώαννης Μάνος, Βασίλης Δαλκαβούκης, Άλκη Άγγελίδου, Γιώργος Άγγελόπουλος (έπιμ.). Τά πολλαπλά σύνορα ενός μεταβαλλόμενου κόσμου. Θεωρητικές προσεγγίσεις και εθνογραφικές δοκιμές στην Νοτιοανατολική Εύρωπη** (έκδ. Κριτική, σελ. 416, ευρώ 30). Πρόκειται περί συλλογικού τόμου με πολλούς συνεργάτες, όλους μετέχοντες στις ετήσιες συναντήσεις στην άκριτική και κάποτε μαρτυρική Κόνιτσα πού ονομάζονται διεθνές Θερινό Σχολείο γιά τήν Άνθρωπολογία, τήν Έθνογραφία και τή Συγκριτική Λαογραφία τών Βαλκανίων πού διεξάγεται στην πόλη αυτήν από τό 2005. Τό έγχειρημα έμφανίζεται ως έπιστημονικό και σέ μεγάλο ποσοστό είναι πράγματι αυτό και μόνον. Έκείνο πού ξενίζει τόν έπαρκή αναγνώστη είναι τό γεγονός ότι τά ζητήματα πού εξετάζονται δέν περιορίζονται στην μελέτη φαινομένων και έθιμων από τίς δύο πλευρές τών συνόρων μεταξύ Έλλάδος και Άλβανίας αλλά εκτείνονται και πέρα τών όρίων τών έπιστημών τής Άνθρωπολογίας, τής Έθνογραφίας και τής Λαογραφίας, έγγίζοντας άκόμη και τό θέμα τής μεταβολής τών έλληνοαλβανικών συνόρων. Φυσικά τό ζήτημα είναι πολύ εύρύ και ίσως δέν άποτολμάται άκόμη νά άρθρωθή εύθέως τό αίτημα τής ένσωματώσεως τής Βορείου Ήπειρου από έμάς, ενώ από πλευράς Τυράνων έχει κατ' έπανάληψιν τεθή θέμα Τσάμηδων. Έδώ όμως δέν είναι αυτό τό εξεταζόμενο. Τά μελετώμενα είναι τά ζητήματα διαμορφώσεως συνειδήσεων και τρόπων ζωής από πλευράς Άλβανών μεταναστών πού παρέμειναν κοντά στην μεθόριο τής πατρίδος τών και έντός του έλληνικού εδάφους. Ή άναζήτησις ταυτότητος γιά τούς άνθρώπους αυτούς και ή άμφισβήτησις από τούς άγροτικούς κυρίως πληθυσμούς πού κατοικούν ένθεν και εκείθεν τής μεθορίου θέτει πολύ σοβαρά ζητήματα άυτοπροσδιορισμού πού προσεγγίζο-

νται μέ ένδιαφέρον στό βιβλίο. Όσο και άν έθνικά και πατριωτικά, αυτά τά ζητήματα μάς ένοχλούν –και φυσικά μάς ένοχλούν πολύ– είναι αυτονόητο ότι ή έπιστήμη πρέπει νά τά εξετάσει και ένδεχομένως νά εξεύρη κοινώς άποδεκτή λύση στην διαδικασία άμοιβαίας άποδοχής και συγχρωτισμού πού πλέον έχει παγιωθή. Κάποτε θά γίνη τοϋτο δυνατόν χωρίς τριβές και συγκρούσεις.

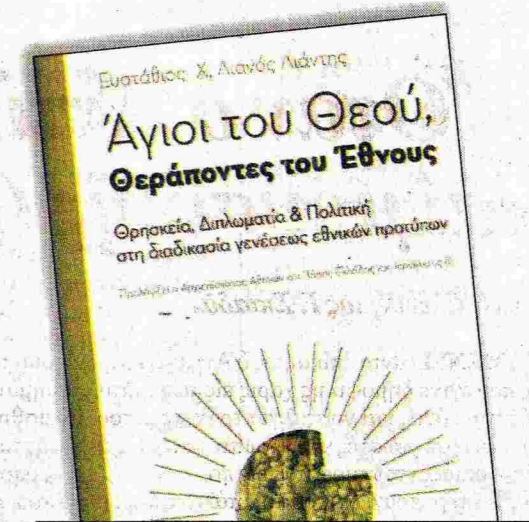
– **Ρίτσαρντ Φόρντ, Μεταξύ τους** (μτφρ. Άθηνά Δημητριάδου, έκδ. Πατάκη, σελ. 184, ευρώ 10). Τό βιβλίο αυτό είναι τό πρώτο μή μυθογραφικό του συγγραφέως πού είναι γνωστός από τήν τριλογία του Άθλητικογράφος, Ήμέρα Άνεξαρτησίας, Ή χώρα όπως είναι, εκ τών οποίων τό δεύτερο και τό τρίτο έχουν μεταφρασθή στό έλληνικά (έκδ. Πατάκη). Τό παρόν είναι ένα βιβλίο πού συντίθεται από δύο κείμενα, γραμμένα σέ διαφορετικό χρόνο έκαστο, πού αναφέρονται στους γονείς του συγγραφέως και τήν σχέση του μαζί τους αλλά κυρίως τήν σχέση μεταξύ τους. Καθώς ό ίδιος πλέον είναι 75 έτών, στρέφεται πρós τό παρελθόν και προσπαθεί νά κατανοήσει τίς ρίζες του. Τό κείμενο διακρίνεται από τήν εξαιρετική τρυφερότητα του πρós τούς γονείς πού δέν υπάρχουν πλέον έν ζωή και όί όποιοι διεμόρφωσαν τόν ίδιο ως είναι σήμερα. Κυρίως είναι ένας ύμνος πρós τήν μητέρα του, πού οϋσιαστικώς τόν μεγάλωσε μόνη, άφού ό πατέρας ωςς περιοδεύων έμπορικός αντιπρόσωπος βρισκόταν στό σπίτι μόνον τό Σάββατοκυριακό. Και έπί πλέον έφυγε από τήν ζωή όταν ό Ρίτσαρντ ήταν μόλις 16 έτών. Έξοχη ή περιγραφή τών έτών πού όί δύο γονείς του έλεύθεροι από κάθε περιορισμό ταξίδευαν μαζί από πόλη σέ πόλη στις Ν. Πολιτείες προσπαθόντας νά προωθήσουν τά προϊόντα πού πωλούσε ό πατέρας. Ό συγγραφέας (πού δέν έχει παιδιά) θέτει τά μεγάλα έρωτήματα του πόσο ή έλευσις ενός παιδιού άλλοιώνει τήν σχέση του ζεύγους, πότε τό ζεύγος γίνεται οικογένεια, πός ή χήρα μητέρα προσπαθεί νά άποκτήσει –χωρίς έπιτυχία– προσωπική ζωή και δέν τό κατορθώνει.

– **Νίκος Κυριαζής, Τά χελιδόνια του χειμώνα** (έκδ. Ωκεανός, σελ. 496, ευρώ 16). Τό βιβλίο στηρίζεται στό προσω-

πικό ήμερολόγιο του πατρός του συγγραφέως, δημοσιογράφου, πολεμικού άναποκριτού κατά τήν περίοδο του Συμμοριτοπολέμου και γνωστού λογοτέχνη Κώστα Κυριαζή (1920-1971). Άναφέρεται στην περίοδο τής τελικής φάσεως του Συμμοριτοπολέμου και μάλιστα τής Μάχης στό Βίτσι και τόν Γράμμο. Ύπάρχουν πολλά σημεία στό όποια ή ιστορική άφήγησις κυριαρχεί και δεσπόζει στό μυθιστόρημα ενώ σέ άλλα ή μυθοπλασία κατορθώνει πολλά περισσότερα όπως στό έπεισόδιο τής προσπάθειάς άπαγωγής παιδιών πρós τά κράτη τών «λαϊκών δημοκρατιών» και τής διασώσεώς τους τήν ύστατη στιγμή από μονάδα του Στρατού. Ή σελίδα του νεότερου παιδομαζώματος και ή στάσις τής Άριστεράς πού έπιμένει στην λογική τής ταύτισεως τής άρπαγής τών παιδιών εκτός Έλλάδος πρós τίς παιδοπόλεις πού τά εκράτησαν έντός τής πατρίδος τών είναι ένα από τά πλέον ευαίσθητα ζητήματα τής περιόδου 1946-49/50. Και παραμένει άρκετά άγνωστη, καθώς ό χρόνος κυλά και ή λήθη καλύπτει τά γεγονότα. Δέν είναι λοιπόν καθόλου λάθος νά τό θυμίζη ένα μυθιστόρημα πού είναι γραμμένο μέ γλαφυρό τρόπο και είναι προφανές ότι εύκολα μπορεί νά γίνη εύπώλητο. Χωρίς νά στερείται ποτέ από τό ιστορικό και φρονηματιστικό περιεχόμενό του.

– **Jean-Bernard Pouy. Έθνική 86** (μτφρ. Σπύρος Γιανναράς, πρόλογος Caryl Férey, έκδ. Άγρα, σελ. 264, ευρώ 13). Ένα καθαρόαιμο άστυνομικό μυθιστόρημα από σύγχρονο Γάλλο συγγραφέα πού έχει γνωρίσει σημαντική έπιτυχία στην πατρίδα του. Τό τοπίο στό όποιο διεξάγεται ή ιστορία είναι ή Προβηγκία, όί πόλεις Νίμ και Άβινιόν, τά μικρά χωριά και όί εθνικές όδοί πού συνεχώς διασχίζονται από νταλικές. Ό ήρωας Λεονάρ άναζητεί στό άγνωστο τήν άγαπημένη του Λουσί πού έχει εξαφανισθή έπί ένα μήνα άνευ εξηγήσεων. Ή γραφή είναι πολύ μοντέρνα και μοιάζει μέ καταγραφή έφιάλτου καθώς ή άναζήτησις τής νεκρής πιά Λουσί καταλήγει στον θάνατο του έραστου της Χάνς και έν τέλει του ίδιου του Λεονάρ. Αύτή ή πορεία πρós τό τίποτε συνοδεύεται από μία διαδικασία άναζητήσεως πού ένω του και τών φαντασιώσεών μας μόλις άπομακρυνθούμε από τήν ασφάλεια τής καθημερινότητος.

Άγιοι του Θεού

ΜΟΛΙΣ έκκλιφόρησε ένα βιβλίο πού αναφέρεται στό δύσκολο θέμα τών Έθνομαρτύρων. Πρόκειται γιά τήν μονογραφία του κ. **Εϋσταθίου Χ. Λιανού-Λιάντη, Άγιοι του Θεού, θεράποντες του Έθνους. Θρησκεία, διπλωματία & πολιτική στην διαδικασία γενέσεως εθνικών προτύπων** (έκδ. Ποταμός, σελ. 160, ευρώ 12). Μέ πρόλογο του Άρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Έλλάδος κ.κ. **Ίερωνύμου Β΄**. Τό βιβλίο έγράφη από διδάκτορα θεολόγο πού σήμερα είναι Ειδικός Γραμματέας Θρησκευτικής και Πολιτιστικής Διπλωματίας του Ύπουργείου Έξωτερικών.

Τό βιβλίο επικεντρώνεται στην διαδικασία άναγνωρίσεως ως άγιων και ιερομαρτύρων του Πατριάρχου Γρηγορίου Ε' και του Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσόστομου. Ό κύριος όγκος τών σελίδων είναι άφιερωμένος στον Γρηγόριο Ε' και ή προσέγγισις του ζητήματος τόσο γι' αυτόν όσο και γιά τόν Χρυσόστομο Σμύρνης γίνεται υπό τό ιδίωτομο πρίσμα τής πολιτικής ρητορικής περι έθνισμού και έθνικισμού, διαμορφώσεως κράτους-έθνους και τής διαδικασίας τής «συμφυίας τής Όρθόδοξης Πίστεως μέ τήν εθνική ταυτότητα» (σελ. 20). Μέ άλλους λόγους προσεγγίζει τό ζήτημα τής άγιοποιήσεως τών δύο ιεραρχών έθνομαρτύρων μέ τό βλέμμα τής πολιτικής σκοπιμότητος και τής πολιτικής αντιπαλότητος τής εποχής πού έγινε κάθε μία εκ τών άνακηρύξεων άγιότητος. Δηλαδή, τονίζεται κυρίως ό πολιτικός λόγος από ιερωμένους και λαϊκούς πού έκριναν τήν άπόφαση του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Τό βιβλίο είναι κυρίως χρήσιμο γι' αυτόν τόν λόγο, ότι συγκεντρώνει κατά τό δυνατόν τόν διάλογο περι τής πράξεως άγιοποιήσεως. Συνδέει τίς δύο άποφάσεις πρós τό λαϊκό αίτημα πρós άνακήρυξιν, πού συνδέεται πρós τίς τύχες του Έθνους και τίς σκληρές στιγμές πού έγνωρίσε κατά τόν 20ό αιώνα. Είναι επίσης ένδιαφέρον ότι άναζητεί μέσω τών παρατιθεμένων άποσπασμάτων παλαιότερων δημοσιευμάτων νά κατανοήσει τόν μηχανισμό τής ταύτισεως τής ύπέρ Πατρίδος θυσίας πρós τήν ύπέρ Πίστεως αντίστοιχη, ως εάν όί δύο ιεράρχες και όί σύν αυτοίς μαρτυρήσαντες σέ άπόσταση ενός αιώνας άπ' άλλήλων διεχώριζαν τίς δύο έννοιες στην σχέση τους...

